

da det nu ser ud til, at Lovforslaget kan gennemføres i en Skikkelse, som vi finder antagelig, og da vi absolut mener, at Bestemmelserne i dette Lovforslag og i hele dette Lovkompleks nu bør prøves i det praktiske Liv, vil jeg anbefale, at man vedtager dette Lovforslag og lader det nyde hurtig Fremme i dette Ting.

Hauge: Det Lovforslag, som her foreligger til første Behandling, er oversendt til os fra Landstinget sammen med 3 andre Lovforslag, som tidligere har været til Behandling her, og de danner tilsammen en Helhed og betegnes tilsammen som Forslag, der betyder noget gennemgribende, noget stort med Hensyn til Fremskaffelsen af Jord til Folk, som ønsker at komme i Besiddelse af Jord til Landbrug. Jeg tror imidlertid ikke, at disse Lovforslag betyder noget meget stort, hverken enkeltvis eller samlede. Man maa vistnok betegne dem som meget lidet fyldestgørende, det maa vi i hvert Fald gøre ud fra vort Synspunkt. Der indføres vel gennem det Forslag, som her foreligger til første Behandling, nye Principper, men ikke i tilstrækkeligt Omfang; og den Jord, der stilles til Raadighed, vil, selv om alle de 4 Lovforslag bliver vedtaget, ikke være tilstrækkelig til, at de mange, der staar og venter paa en gennemgribende Jordreform, kan komme i Betragtning og faa den Jord, de eftertragter. Det vil vare en Del Aar, inden alle Præstegaardsjorderne er udstykkede, og i mange Sogne vil der overhovedet slet ikke blive stillet Jord til Raadighed hverken ved Loven om Præstegaardsjorders Udstykning eller ved Loven om Lens og Stamhuses Overgang til fri Ejendom; i mange Egne af Landet vil der overhovedet ikke ske nogen Ændring i de bestaaende Forhold, efter at man har strøget Bestemmelsen om, at der fra de større Landejendomme kunde eksproprieres Jord til Husmandsbrug. Alene af den Grund maa Forslagene betegnes som utilfredsstillende, og det skal ogsaa nok vise sig, naar de er vedtagne, at den Opfattelse, jeg her gør gældende, er den rette.

I det Forslag, som her foreligger, indføres det nye, at Købesummen for Jorden ikke skal udbetales, men vedvarende skal forrentes, og foreløbig skal Forrentningen ske efter periodiske Vurderinger. Bestemmelsen herom i § 4 bliver dog forringet derved, at man i § 13 har indført en Tidsbegrænsning paa 15 Aar, og hvis en Revision efter 15 Aars Forløb ikke fører

enten til en Forlængelse af Loven eller til en ny Lov, skal den Rente, der blev fastsat ved den sidste Vurdering, indtil videre være den gældende. Ved denne § 13 udviskes det nye Princip i hvert Fald noget. Det er mig uforstaaeligt, hvorfor man fra Venstres Side har været saa ivrig for at faa dette nye Princip udvisket, og hvorfor man ikke har turdet lade Rigsdagen staa frit i dette Spørgsmaal. Nu bliver Forholdet dette, at Landstinget faar det i sin Magt at hindre en Fortsættelse af de periodiske Vurderinger, og dette vil skabe Usikkerhed for de Jordbrugere, der her er Tale om, og det vil give Lejlighed til Spekulation. Saafrømt den sidste Jordvurdering er foretaget i en Periode, hvor Jordpriserne er lave, er det indlysende, at der ikke vil være nogen større Attraa hos de paagældende efter at komme til en ny Jordvurdering, som maaske skal finde Sted under en Højkonjunktur. Det forekommer mig ikke, at man har anført noget til Grund for, at Princippet skulde udviskes, at man blot har villet tillade, at det bliver prøvet. Naar Staten med stor Bekostning og under store Vanskeligheder skaffer Jord til Veje, er det kun ret og rimeligt, at den søger at bevare Fortrinsretten til denne Jord og træffer saadanne Bestemmelser, at al Spekulation i denne Jord bliver umulig. I det andet høje Ting har der af det konservative Folkeparti været fremsat en Art Mæglingsforslag, gaaende ud paa, at man i Stedet for det, der nu er foreslaaet, skulde indføre Bestemmelser, som ikke er væsensforskellige fra de gamle Kapitelstakstbestemmelser, men dette Forslag har ikke vundet Tilslutning fra nogen Side i det andet høje Ting, og jeg antager heller ikke, Forslaget kan vinde Tilslutning her, men det har dog den Interesse, at det i Virkeligheden er Udtryk for en Erkendelse af, at de periodiske Omvurderinger har deres Berettigelse, og at det kun er ret og rimeligt, at Staten vedvarende hævder sin særlige Besiddelsesret over den Jord, den har skaffet til Veje og har overladt til de enkelte Jordbrugere.

Jeg erkender imidlertid, at der i det andet høje Ting er indført Bestemmelser i Lovforslaget, som betyder en absolut Forbedring. Jeg sigter herved til Bestemmelsen vedrørende Tilvejebringelse af Bygninger paa de paagældende Jordlodder. Nu foreslaas det, at Staten afholder de $\frac{9}{10}$ af Byggeomkostningerne, uanset hvilke Byggepriser vi end kommer til, men Jordbrugerne skal ikke forrente hele dette